

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
 ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
 КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
 Проректор
 з науково-методичної та навчальної роботи
 _____ О.Б. Жильцов
 “ 07 ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**3.3 ІІІ МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
 «СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО»**

напря́м підготовки 6.010102 Початкова освіта
 Педагогічний інститут

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0831117</u> (підпис)	_____ (прізвище, ініціали)
« _____ »	20 <u>17</u> р.

Київ – 2017 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**3.3 ПП. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
«СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО»**

напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта
Педагогічний інститут

Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»: роб.навч.прог. [для студ. напр. підготов. 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. Вишнівська Н.В. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 22 с.

Розробник:

Вишнівська Наталія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол № 1 від 06 вересня 2017 року

Завідувач кафедри початкової освіти

Г.Л. Бондаренко

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 рік

© Педагогічний інститут, 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта		
Змістових модулів – 4		Рік підготовки: 4-й	
		Семестр 7-й	
Загальна кількість годин – 72		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.		16 год.	6 год.
		Семінарські	
		12 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	64 год.
		Модульний контроль 4 год.	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є:

- розкриття наукових концепцій, дидактико-методичних понять, методів та технологій уроку «Я у світі»;
- надання допомоги студентам у процесі оволодіння професійною компетентністю, формування особистості майбутнього учителя, який зорієнтований не на передачу знань, а на особистісний розвиток учня, формування його соціальної і громадянської компетентностей шляхом засвоєння різних видів соціального досвіду, що складається із загальнолюдських та національних цінностей, соціальних норм, громадянської активності, прийнятої в суспільстві поведінки, толерантного ставлення до відмінностей культур, традицій і різних думок;
- розкриття процесу гуманізації і демократизації освіти в Україні; визнання пріоритетів загальнолюдських цінностей; формування потреби до пізнання світу та людини як соціальної та біологічної істоти; засвоєння духовних цінностей; виховання патріотизму, поваги до Української держави, її символіки.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
- оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;
- розвиток умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків «Я у світі»;
- реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості;
- формування готовності до творчої активності у професійній діяльності;
- розвиток умінь користуватися системою цінностей суспільства;
- оволодіння системою норм, традицій, культурних стандартів поведінки.

Навчальна дисципліна «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»» спрямована на формування у студентів професійних компетентностей:

Загальні компетентності:

- *світоглядна* – наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, загальнокультурної ерудиції, широкого кола інтересів. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, значущості для власного

розвитку знань методики навчання освітньої галузі «Суспільствознавство» у початковій школі;

- **громадянськ** – розуміння відповідальності перед суспільством і державою за свою професійну діяльність, зокрема в організації навчально-виховного процесу на уроках «Я у світі» в початковій школі. Уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю, поважати Батьківщину, її символіку, традиції, мову;

- **комунікативна** – вміння здійснювати комунікативну взаємодію у підсистемах «учитель-учень», «учитель-учитель», «учитель-батьки». Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя;

- **інформаційна** – здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань з методики навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Здатність до ефективного застосування інформаційних технологій;

- **науково-дослідницька** – здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Здатність до самостійної професійної діяльності, пов'язаної з вирішенням педагогічних ситуацій на уроках «Я у світі» у початковій школі;

- **самоосвітня** – здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого педагогічного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Фахові компетентності:

- **організаційна** – здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати й оцінювати діяльність учнів на уроках «Я у світі» в початковій школі, проектувати формування їхньої соціальної і життєвої компетентностей;

- **психолого-педагогічна** – володіння психолого-педагогічними знаннями, знаннями із навчальної дисципліни, здатність добирати та застосовувати на уроках «Я у світі» ефективні педагогічні технології навчання, враховуючи індивідуальні та вікові особливості молодших школярів;

- **методична** – володіння методами, прийомами і засобами формування у молодших школярів соціальної і життєвої компетентностей; здатність до вирішення фахових і методичних завдань; застосування на практиці професійних умінь і навичок для формування методичної культури, вирішення педагогічних ситуацій; ефективна організація та проведення уроків «Я у світі»; інтегрування перспективних педагогічних технологій для досягнення поставленої мети;

- **здоров'язбережувальна** – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я і здоров'я учнів, створювати сприятливе здоров'язбережувальне освітнє середовище на уроках «Я у світі»;

- **інтегративна** – готовність упроваджувати в навчально-виховний процес початкової школи інтегровані уроки із застосуванням сучасних освітніх технологій, поєднувати знання з різних навчальних предметів для побудови уроку «Я у світі» як цілісного творчого процесу; впровадження компетентнісного й особистісно зорієнтованого підходів у процесі навчання освітньої галузі «Суспільствознавство» в початковій школі;

- **творча** – готовність упроваджувати сучасні освітні технології навчання освітньої галузі «Суспільствознавство» в початковій школі, кардинально змінювати види діяльності, створювати власне навчально-методичне забезпечення курсу «Я у світі. 3-4 класи» з метою формування соціальної і життєвої компетентностей молодших школярів.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади;
- педагогічні технології та основні концепції їх впровадження;
- методи і прийоми формування загальної наукової цілісної картини світу у молодших школярів, засвоєння норм і правил моралі;
- провідні світоглядні ідеї, положення, що складають основу системи світорозуміння, визначають ставлення людини до природи, суспільства, самої себе;
- основні пам'ятки, заклади, діячів культури та мистецтва.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- будувати урок як цілісну, складну, динамічну систему, основними складовими якої є організаційний дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспект;
- організовувати професійну діяльність на уроці, яка передбачає: постановку доцільної та раціональної мети і завдань навчання; мотивацію спільної діяльності вчителя і учня, планування, діагностування, прогнозування, стимулювання навчання дитини;
- використовувати правила бережливого ставлення до природи, що обумовлюють первинну соціалізацію молодшого школяра ;
- формувати потреби до пізнання світу та людини в ньому як соціальної та біологічної істоти;
- моделювати навчальну діяльність спрямовану на гуманістичне виховання особистості та розвиток загальнолюдських цінностей, залучення учнів до досягнень рідної культури;
- створювати умови для розвитку дбайливого, відповідального ставлення до природи ;

- використовувати ігрові ситуації з метою вивчення проблем вчинків і наслідків поведінки учнів;
- створювати атмосферу творчості, можливості для активного спілкування молодших школярів.

Програмні результати навчання:

- знання навчальної дисципліни, достатні для успішної діяльності в освітній сфері;
- вміння ефективно і гнучко використовувати знання з навчальної дисципліни в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності;
- здатність моделювати уроки «Я у світі» із застосуванням сучасних педагогічних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення;
- уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти;
- здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до дидактичних вимог;
- вміння розробляти плани-конспекти та проводити уроки «Я у світі» із застосуванням сучасних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення, уміння застосовувати сучасні ІКТ;
- здатність оцінювати навчальні досягнення молодших школярів;
- уміння здійснювати пошук і огляд інформації щодо сучасних технологій навчання у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси (періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо);
- здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з перспективними педагогічними технологіями і методикою їх упровадження в початковій школі;
- здатність аналізувати перспективний педагогічний досвід учителів із застосування сучасних технологій навчання освітньої галузі «Суспільствознавство» для подальшого його впровадження в навчально-виховний процес початкової школи;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи лідерські якості, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»»

Лекція 1. Предмет, мета та завдання курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Методологічні основи курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство», зв'язок з іншими науками. (2 год.)

Становлення методик викладання природничих та суспільствознавчих наук. Предмет та завдання викладання освітньої галузі «Суспільствознавство».

Ключові поняття: методика викладання освітньої галузі «Суспільствознавство» як навчальна дисципліна; Державний стандарт початкової загальної освіти; Проект Державного стандарту початкової освіти. Зв'язок методики навчання освітньої галузі «Суспільствознавство» з іншими науками.

Рекомендована література:

основна [2, 4, 5];

додаткова [6].

Лекція 2. Особливості реалізації освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.)

Особливості та специфіка досягнення мети та реалізації освітньої галузі «Суспільствознавство». Основні змістові лінії та структурні компоненти освітньої галузі «Суспільствознавство».

Ключові поняття: наступність у зв'язках між дошкільною, початковою загальною та базовою загальною середньою освітою; системність, перспективність, соціальна і громадянська компетентності; соціальний досвід молодших школярів; зв'язок навчального матеріалу з життям; активне і свідоме нагромадження; змістові лінії та структурні компоненти освітньої галузі «Суспільствознавство».

Рекомендована література:

основна [2, 4, 5];

додаткова [6].

Семінар 1. Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей в процесі реалізації змістових ліній освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.)

Змістовий модуль 2

Особливості навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»

Лекція 1. Характеристика методів та засобів навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Форми вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.)

Поняття про форми навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Класифікація методів. Наочні методи навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Словесні методи навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Практичні методи навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Засоби наочності на уроках курсу «Я у світі». Класифікація обладнання (обладнання живого куточку, географічного майданчику, навчально-дослідної ділянки тощо).

Ключові поняття: форми навчання; методи та прийоми навчання; основне обладнання, допоміжне обладнання; засоби наочності.

Рекомендована література:

основна [2, 5];

додаткова [4, 5, 6].

Лекція 2. Інноваційні технології вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.)

Особливості розвивального навчання. Порівняльна характеристика традиційної та розвивальної системи навчання. Викладання курсу «Я у світі» за системою Ельконіна-Давидова. Формування дослідницької поведінки молодших школярів.

Ключові поняття: розвивальне навчання, зона найближчого розвитку, навчальна задача, навчальна дія, змістовне узагальнення, моделювання.

Рекомендована література:

основна [2, 5];

додаткова [5, 6].

Лекція 3. Екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі». (2 год.). (Виїздне заняття до Національного науково-природничого музею. (вул. Богдана Хмельницького 15.))

Екологічна освіта молодших школярів на міжпредметній основі; керування діяльністю молодших школярів при формуванні у них екологічної вихованості. Природоохоронна діяльність.

Ключові поняття: Екологічна освіта; природоохоронна діяльність.

Рекомендована література:

основна [2, 5];

додаткова [2, 6].

Семінар 1. Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Організація проектних занять у початковій школі. (2 год.)

Змістовий модуль 3

Людина як особистість. Людина серед людей. Культура

Лекція 1. Людина як складно організована моральна і самооцінна істота. Неповторність кожної людини. (2 год.)

Людина частина природи і суспільства. Відмінність людини від інших живих істот. Людина, особистість, індивід та індивідуальність. Людське життя – найвища цінність. Цінність особистісних якостей як чесність, правдивість, доброта, милосердя, працьовитість, наполегливість, відповідальність.

Ключові поняття: Особистість, індивід, індивідуальність, моральні якості людини.

Рекомендована література:

основна [2, 3, 5];

додаткова [5].

Семінар 1. Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу. (2год.)

Семінар 2. Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Людина і культура. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра. (2 год.)

Змістовий модуль 4

Особливості навчання освітніх галузей «Громадянська та історична освіта», «Соціальна та здоров'язбережна освіта» в умовах реалізації Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти

Лекція 1. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня / учениці відповідно до Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти. (2 год.)

Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти. Інтегроване навчання. Впровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти як підґрунтя інтегрованого навчання в початковій школі.

Ключові поняття: Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти; інтегроване навчання.

Рекомендована література:

основна [1, 4];

додаткова [1, 3].

Лекція 2. Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання. (2 год.)

Інтегроване проектно-тематичне навчання. Організація роботи учнів / учениць на різних етапах проекту. Інтерактивні форми та методи розв'язання проблеми проекту. Формулювання ключової проблеми, вибір теми проекту. Розробка структури освітнього проекту. Навчальний зміст освітнього проекту. Підготовка методичних матеріалів до проектної діяльності.

Ключові поняття: Інтегроване проектно-тематичне навчання; інтегровані форми та методи; проект.

Рекомендована література:

основна [1, 4];

додаткова [1, 3].

Семінар 1. Форми, методи та прийоми роботи в експериментальній програмі «Початкова школа: Освіта для життя». (2 год.)

Семінар 2. Підготовка методичних матеріалів до реалізації інтегрованого проектно-тематичного навчання. (2 год.)

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I							
Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»»							
1.	Предмет, мета та завдання курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Методологічні основи курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство», зв'язок з іншими науками.	2	2	2			
2.	Особливості реалізації освітньої галузі «Суспільствознавство».	4	2	2		2	
3.	Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей в процесі реалізації змістових ліній освітньої галузі «Суспільствознавство».	5	2		2	2	1
Змістовий модуль II							
Особливості вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство»							
1.	Характеристика методів навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Форми вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство».	4	2	2		2	
2.	Інноваційні технології вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство».	4	2	2		2	
3.	Екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі». (Виїздне заняття до Національного науково-природничого музею. (вул. Богдана Хмельницького 15.))	4	2	2		2	
4.	Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Організація проектних занять у початковій школі.	7	2		2	4	1
Змістовий модуль III							
Людина як особистість. Людина серед людей. Культура							
1.	Людина як складно організована моральна і самооцінна істота. Неповторність кожної людини.	6	2	2		4	
2.	Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу.	6	2		2	4	
3.	Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Людина і культура. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра	7	2		2	4	1
Змістовий модуль IV							

Особливості навчання освітніх галузей «Громадянська та історична освіта», «Соціальна та здоров'язбережна освіта» в умовах реалізації Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти						
1.	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня / учениці відповідно до Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти	4	2	2		2
2.	Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання	6	2	2		4
3.	Форми, методи та прийоми роботи в експериментальній програмі «Початкова школа: Освіта для життя»	6	2		2	4
4.	Підготовка методичних матеріалів до реалізації інтегрованого проектно-тематичного навчання	7	2		2	4
Разом за навчальним планом		72	28	16	12	40
						4

5. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль № 1		
Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Методика викладання освітньої галузі «Суспільствознавство»»		
1	Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей в процесі реалізації змістових ліній освітньої галузі «Суспільствознавство».	2
Змістовий модуль № 2		
Особливості викладання освітньої галузі «Суспільствознавство»		
2	Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Організація проектних занять у початковій школі.	2
Змістовий модуль № 3		
Людина як особистість. Людина серед людей. Культура		
3	Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу.	2
4	Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Людина і культура. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра	2
Змістовий модуль № 4		
Особливості навчання освітніх галузей «Громадянська та історична освіта», «Соціальна та здоров'язбережна освіта» в умовах реалізації Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти		
5	Форми, методи та прийоми роботи в експериментальній програмі «Початкова школа: Освіта для життя»	2
6	Підготовка методичних матеріалів до реалізації інтегрованого проектно-тематичного навчання	2
Разом		12 год.

6. Самостійна робота

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали								
Змістовий модуль 1 Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Методика викладання освітньої галузі «Суспільствознавство»»										
Тема 1. Особливості та специфіка досягнення мети та реалізації освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.) 1. Проаналізувати зміст освітньої галузі «Суспільствознавство». 2. Опрацювати основні положення курсу «Я у світі». Рекомендована література: основна [3, 4].	Семінарське заняття, екзамен	10								
Тема 2. Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей в процесі реалізації змістових ліній освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.) 1. Проаналізуйте соціальну і громадянську компетентності як ключові, що реалізуються через комплекс компетенцій, які мають специфіку залежно від конкретної галузі, предмета, вікових можливостей учнів. Рекомендована література: основна [3, 5]; додаткова [6].	Семінарське заняття, екзамен	5								
Змістовий модуль 2 Особливості викладання освітньої галузі «Суспільствознавство»										
Тема 1. Характеристика методів навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Форми вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство». Матеріальна база викладання освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.) 1. Складіть план роботи суспільствознавчого гуртка за зразком: <div style="text-align: center;">Гурткова робота</div> Назва гуртка. Девіз гуртка. Емблема. <div style="text-align: center;">Планування роботи гуртка</div> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">№</th> <th style="width: 30%;">Вид та місце заняття</th> <th style="width: 30%;">Зміст заняття</th> <th style="width: 35%;">Дата проведення</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> 2. Розробіть сценарій позакласного заходу. Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [6].	№	Вид та місце заняття	Зміст заняття	Дата проведення					Семінарське заняття, екзамен	10
№	Вид та місце заняття	Зміст заняття	Дата проведення							

<p>Тема 2. Інноваційні технології вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство». (2 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробіть 5 завдань для експериментальної роботи у початковій школі. 2. Підготуйте комп'ютерні презентації сучасних технологій викладання освітньої галузі «Суспільствознавство». <p>Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [6].</p>	Семінарське заняття, екзамен	10						
<p>Тема 4. Технологія творчого проектування у контексті проблемного навчання. Організація проектних занять у початковій школі (4 год.).</p> <p>Підготовка методичних матеріалів до проектної діяльності.</p> <p>Рекомендована література: основна [1]; додаткова [1, 3].</p>	Семінарське заняття, екзамен	5						
<p>Змістовий модуль 3 Людина як особистість. Людина серед людей. Культура</p>								
<p>Тема 1. Людина як складно організована моральна і самооцінна істота. Неповторність кожної людини. (4 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробіть розповідь на тему: «Людське життя – найвища цінність», перетворіть її на проблемне викладення. 2. Розробіть евристичну бесіду на тему: «Моральні якості людини», припустіть та проаналізуйте можливі помилки вчителя. <p>Рекомендована література: основна [2, 5]; додаткова [5, 6].</p>	Семінарське заняття, екзамен	10						
<p>Тема 2. Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу. (4 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побудуйте логічні схеми понять: родина, суспільство. 2. Розкрийте зміст понять теми: «Моральні цінності» за зразком: <table border="1" data-bbox="245 1554 1177 1599"> <thead> <tr> <th data-bbox="245 1554 357 1599">№</th> <th data-bbox="357 1554 667 1599">Поняття теми</th> <th data-bbox="667 1554 1177 1599">Визначення</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>Рекомендована література: основна [3, 4, 5]; додаткова [6].</p>	№	Поняття теми	Визначення				Семінарське заняття, екзамен	10
№	Поняття теми	Визначення						
<p>Тема 3. Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Використання українських народних традицій та звичаїв у навчанні молодшого школяра. (4 год.)</p> <p>1. Розкрийте варіативність викладення матеріалу до теми: «Турбота кожного про оточення, про довкілля, про історичну та культурну спадщину», в контексті поширених видів навчання, за зразком.</p> <table border="1" data-bbox="188 2033 1161 2072"> <tr> <td> </td> <td>Види навчання</td> </tr> </table>		Види навчання	Семінарське заняття, екзамен	10				
	Види навчання							

Мета	Пояснювально-ілюстративне	Проблемне	Розвивальне		
Принципи					
Форми					
Методи					
Види діяльності					
2.Розробіть проект на тему: «Славетні українці». Рекомендована література: <i>основна</i> [3, 4, 5]; <i>додаткова</i> [5].					
Змістовий модуль 4 Особливості навчання освітніх галузей «Громадянська та історична освіта», «Соціальна та здоров'язбережна освіта» в умовах реалізації Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти					
Тема 1. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня / учениці відповідно до Проекту нового Державного стандарту початкової загальної освіти Проаналізуйте Проект нового Державного стандарту початкової загальної освіти Рекомендована література: <i>основна</i> [4]				Семінарське заняття, екзамен	5
Тема 2. Особливості методики організації інтегрованого проектно-тематичного навчання Розробка проектної теми за експериментальною програмою інтегровано тематичного навчання «Початкова школа. Освіта для життя» Рекомендована література: <i>основна</i> [1]; <i>додаткова</i> [1, 3].				Семінарське заняття, екзамен	5
Тема 3. Форми, методи та прийоми роботи в експериментальній програмі «Початкова школа: Освіта для життя» Розробка проектної теми за експериментальною програмою інтегровано тематичного навчання «Початкова школа. Освіта для життя» Рекомендована література: <i>додаткова</i> [1, 3].				Семінарське заняття, екзамен	5
Тема 4. Підготовка методичних матеріалів до реалізації інтегрованого проектно-тематичного навчання Розробка проектної теми за експериментальною програмою інтегровано тематичного навчання «Початкова школа. Освіта для життя» Рекомендована література: <i>додаткова</i> [1, 5].				Семінарське заняття, екзамен	5
<i>Разом 40 год.</i>				<i>Разом</i>	<i>90</i>

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Методика викладання освітньої галузі «Суспільствознавство», оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2, 8.3.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	К-ть л-цій, семінарських занять, завдань	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	16 год.	8
2.	Відвідування семінарських занять	12 год.	6
3.	Виконання завдань для самостійної роботи (домашнього завдання)	40 год.	90
4.	Робота на семінарському занятті		60
6.	Модульний контроль	4 год	100
Підсумковий семестровий рейтинговий бал			264

Коефіцієнт: 2,64

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	Відмінно – відмінний (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90-100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих

	знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

9. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Рекомендована література

Основна:

1. Іонова, Олена Миколаївна. Підготовка майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі [Текст] : [монографія] / О. М. Іонова, Н. М. Сінопальнікова ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т педагогіки та психології. – Харків : Щедра садиба плюс, 2014. – 263 с. : рис., табл. - (Педагогічна бібліотека Інституту педагогіки та психології). - Бібліогр.: с. 191-225.

2. Крамаренко, Алла Миколаївна. Методика навчання у ВНЗ освітніх галузей "Природознавство" та "Суспільствознавство" [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. спец. 8.01010201 Початкова освіта / Алла Крамаренко; Бердян. держ. пед. ун-т. – Донецьк : Ландон-XXI, 2013. – 241 с.

3. Навчальні програми для загальноосвітніх навч.закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 392.

4. [Проект Державного стандарту початкової освіти](https://osvita.ua/school/reform/56580/) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<https://osvita.ua/school/reform/56580/>.

5. Старєва, Анна Михайлівна. Методика навчання суспільствознавства [Текст] : навч.-метод. посіб. / А. М. Старєва. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 483 с.

Додаткова:

1. Вишнівська Н.В. Я – школяр. Я – школярка : зошит-посібник № 1 для 1 кл.загальноосвіт.навч.закл./Н.В. Вишнівська. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – 64 с. (Проект «Початкова школа: ОСВІТА ДЛЯ ЖИТТЯ»).

2. Довідник молодшого школяра [Текст] : [посібник] / [Л. П. Ткаченко та ін.]. – Х. : Веста : Ранок, 2012. - 143 с.

3. Котенко О.В. Шкільний портфель : зошит-посібник № 2 для 1 кл.загальноосвіт.навч.закл. / О.В. Котенко. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. - 64 с. (Проект "Початкова школа: ОСВІТА ДЛЯ ЖИТТЯ").

4. Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України про викладання навчальних предметів у початковій школі загальноосвітніх навчальних закладів України у 2016 / 2017 навчальному році. – 31 с.

5. На допомогу вчителю початкових класів. 3 клас [Текст] : для загальноосвіт. навч. закл. України : навч. програми; орієнтов. календар. планування + метод. рек. – Київ : Освіта, 2016. – 159 с.

6. Особливості викладання освітньої галузі суспільствознавство у початковій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studfiles.net/preview/5258644/page:2/#6>.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4				
Назва модуля	Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання курсу «Методика викладання освітньої галузі «Суспільствознавство»»			Особливості викладання освітньої галузі «Суспільствознавство»				Людина як особистість. Людина серед людей. Культура			Особливості навчання освітніх галузей «Громадянська історична освіта», «Соціальна та здоров'язбережувальна освіта» в умовах реалізації Проєктуного Державного стандарту початкової загальної освіти				
Кількість балів за модуль	53 бали			64 бали				78 балів			69 балів				
Теми	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	
Теми лекцій	Предмет, мета та завдання курсу «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Методологічні основи курсу, зв'язок з іншими науками. (1 бал)	Особливості та специфіка досягнення мети та реалізації освітньої галузі «Суспільствознавство». (1 бал)		Характеристика методів навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Форми вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство». (1 бал)	Інноваційні технології вивчення освітньої галузі «Суспільствознавство». (1 бал)	Екологічна освіта молодших школярів на уроках курсу «Я у світі». (1 бал)		Людина як складно організована моральна і самоцінна істота. Неповторність кожної людини. (1 бал)			Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня / учениці відповідно до Проєктуного Державного стандарту початкової загальної освіти. (1 бал)	Особливості методики організації інтегрованого проєктно-тематичного навчання. (1 бал)			
Теми семінарських занять			Шляхи формування у молодших школярів предметних та ключових компетентностей в процесі реалізації змістових ліній освітньої галузі «Суспільствознавство». (10+1 балів) модульний контроль-25 балів				Технологія творчого проєктування у контексті проблемного навчання. Організація проєктних занять у початковій школі. (10+1 балів) модульний контроль-25 балів		Взаємодія людей у родині, колективі, суспільстві. Моральні цінності українського народу. (10+1 балів)	Усвідомлення довкілля і себе у ньому. Елементи культурно-історичного середовища. Людина і культура. (10+1 балів) модульний контроль-25 балів			Форми, методи та прийоми роботи в експериментальній програмі «Початкова школа: Освіта для життя». (10+1 балів)	Підготовка методичних матеріалів до реалізації інтегрованого проєктно-тематичного навчання. (10+1 балів) модульний контроль-25 балів	
Самостійна робота Табл. 6.1		10 балів	5 балів	10 балів	10 балів		5 балів	10 балів	10 балів	10 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	
Разом	264 бали														

